

De drie resterende uilen, 30 mei 2007

FOTO: HANNA HIRSCH

Ook tijdens de vogelexcursie van de Vrienden van het Beatrixpark op 13 mei waren de drie jonge uilen te zien. 's Avonds kwamen ze regelmatig naar de rand van het pad. Soms landden ze op enkele meters afstand. Ook waren ze af en toe te zien op de schutting van de zogenaamde kastanjerijng of op een bankje. Een toevallige voorbijganger, die met de fiets was, schertste: "als een uil op mijn fiets gaat zitten moet je er een foto van maken!". En één van de uiltjes, Grijsje, ging even later inderdaad op het stuur van zijn fiets zitten. De foto, gemaakt door Hanna Hirsch op 21 mei, stond op de voorkant van de eerste *Gierzwaluw* van dit jaar (jg. 45 nr. 1).

In de omgeving waar de uiltjes verbleven was een sloot met kroos. Zeker twee uiltjes hebben daarmee - op 21 mei - kennis gemaakt, maar ze slaagden er gelukkig in weer op de kant te komen. Op een zaterdagavond - 26 mei - was er een Egel aan het rondsnuffelen. De uiltjes hadden hiervoor grote belangstelling en tuurden naar beneden om het diertje te volgen. Maar daar bleef het bij. Die avond had Grijsje een regenworm te pakken; de eerste waarneming van de vangst van een prooi. De literatuur vermeldt dat jonge Bosuilen vanaf een leeftijd van 60 dagen zelf prooien kunnen vangen. De waarneming komt hiermee mooi overeen. Grijsje was toen 64 dagen oud. In deze periode van het jaar werd het omstreeks 22.00 uur te schemerig om de uilen nog goed te kunnen zien. Tegen die tijd vlogen de uilen ook meestal weg, naar het noordelijke deel van het park.

Op 16 juni vond ik een uitzonderlijk grote regenworm die ik op het pad heb gelegd op een plek waar Kleintje in een boom zat. Deze had dat al snel in de gaten en nam de worm in de snavel mee naar een tak om hem daar te verorberen. Mijn aanwezigheid stoorde de uil in het geheel niet.

Begin juni waren de uilen zover geruid dat ze op volwassen vogels gingen lijken. Naarmate de tijd vorderde, waren ze steeds minder bij elkaar te vinden. Uiterlijk op een leeftijd van 90 à 100 dagen worden de jongen uit het domein van de ouders verjaagd, als het moet zelfs met geweld. Dus vanaf 20 juni zou het voor onze uiltjes moeilijk worden. De laatste waarneming van een jonge uil was op 7 juli 2007. Hopelijk slagen de drie uiltjes erin om in de nabije omgeving een territorium te vestigen.

Literatuur & andere bronnen

- Cramp, S. (ed.). 1985. Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the Western Palearctic. Volume IV. Terns to Woodpeckers. Oxford University Press, Oxford.
- Mooij, Johan H. 1983. De Bosuil. Kosmos Vogelmonografieën. Kosmos, Utrecht & Antwerpen.
- Nieuwsbrieven en de Vogelrubriek op www.vriendenbeatrixpark.nl.
- Voous, Karel H. 1988. Owls of the Northern Hemisphere. Collins, Londen.
- Warendorf, Frank. 2005. Vogelbelevissen voorjaar en zomer 2005. In: Nieuwsbrief Vereniging Vrienden van het Beatrixpark, 24^e jaargang, najaar 2005.

De eerste Amsterdamse Stadsvogeldag

Jip Louwe Kooijmans

Op 9 september 2007 vond voor het eerst de Amsterdamse Stadsvogeldag plaats. De Vogelwerkgroep Amsterdam organiseerde het evenement met als doel een breder publiek bekend te maken met het vogellevens in de stad. De Amsterdamse Stadsvogeldag werd gehouden in het Beatrixpark en bestond uit verschillende educatieve en recreatieve activiteiten en een markt met kramen van landelijke en regionale natuurorganisaties. Het was in veel opzichten een zeer geslaagde dag te noemen.

Locatie & Tijd De locatie, het Beatrixpark, was goed gekozen. Het is een prachtig park, gelegen dicht bij vogelrijke gebieden. Het Beatrixpark ligt echter enigszins decentraal en het park had in deze tijd van het jaar helaas geen lokale ornithologische 'crowd pleaser', zoals het groepje jonge Bosuilen dat in de zomermaanden vele regionale vogelaars had vermaakt. Sommige locaties in Amsterdam hebben zo'n standaard succesnummer, zoals een Ooievaar op nest in Frankendaal of het Vondelpark. Dit had de dag meer cachet kunnen geven voor mensen die niet regelmatig vogelen en die zich er misschien niet van bewust zijn dat een dergelijk spectaculair schouwspel in de stad te bewonderen is. Wel waren de gehele dag twee Eekhoorns aanwezig op het festivalterrein.

FOTO: COR VEENMAN

Waarnemingen tijdens de Stadsvogeldag

De tijd van het jaar was een begrijpelijke keuze als het gaat om het weer en de vrije tijd van vogelaars. De kans op goed weer is begin september groot en de gunstige weersomstandigheden hebben ook zeker bijgedragen aan het welslagen van deze dag. Bovendien hebben vogelaars die aan deze dag meewerkten in deze maand geen inventarisatieverplichtingen en is de najaarstrek nog niet in volle gang, zodat de drang om zelf te gaan vogelen niet zo groot is. In deze tijd zijn er veel festivals in de stad. Twee weken eerder was de Uitmarkt en op de dag zelf was het Monumentendag en waren er enkele wijkfeesten, onder andere in de nabij gelegen Beethovenstraat. Ook in de weekenden daarna waren in de stad verschillende activiteiten. Dat is concurrentie, maar daarentegen kan het voor een volgende keer ook iets zijn om bij aan te haken. Begin juli kan ook een geschikte tijd zijn voor een evenement als dit. Er is grote kans op goed weer.

Daar staat tegenover dat het een minder interessante tijd is om naar vogels te kijken, hoewel jonge Ooievaars rond deze tijd nog niet zijn uitgevlogen en volop bezig zijn met vlieg oefeningen op het nest.

Activiteiten & Markt Het activiteitenprogramma van de dag was zeer divers. Er was een programma voor kinderen en een programma voor volwassenen. Er waren activiteiten waaraan bezoekers actief konden deelnemen, zoals de excursies en het pluizen van uilenballen, en activiteiten met een passief vermaak, zoals het lezingenprogramma, de film en het voorlezen. In het algemeen kan men zeggen dat de op kennis gerichte activiteiten voor volwassenen – de lezingen en de wandel- en fietsexcursies – het beste bleken aan te slaan. Frank Warendorf hield een lezing over vogels van het Beatrixpark, Martin Melchers over natuur in Amsterdam en Jip Louwe Kooijmans over de stad als biotoop voor vogels. Tijdens de wandel- en fietsexcursies werden onder meer IJsvogel en Wespandief gezien. Bij kinderen waren uilenballen pluizen en voorlezen van vogelverhalen favoriet, boven de speurtocht. Maar het aantal deelnemers aan deze activiteiten bleef ver achter bij het aantal volwassenen.

Alle bezoekers konden meewerken aan een groot vogelschilderij van kunstenaar Petra Verboeket. Andere culturele activiteiten waren een vogelgedichtenroute die in het park was uitgezet, de film "Schoffies" – een documentaire van Marc van Fucht over Blauwe Reigers in Amsterdam – en vogelliederen van de onvolprezen Theo van Lent.

Naast de activiteiten, allemaal georganiseerd door de Vogelwerkgroep Amsterdam, was er een informatiemarkt waarop vijftien organisaties een kraam hadden gehuurd. Vogelbescherming Nederland hield een prijsvraag waarmee een verrekijker kon worden gewonnen. Minder gelukkigen konden zelf een nieuwe kijker kopen bij de kraam van optische instrumentenwinkel Ganymedes, die uitverkoop hield van hun voorraad. Andere organisaties die een kraam hadden waren Wereld Natuur Fonds, Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, Stichting Gierzwaluwenwerkgroep Nederland, IVN, KNNV, Greenpeace, Vereniging Vrienden van het Beatrixpark, Het Nieuwe Bijenpark, Lex van Groningen, Bond van Volkstuinders en Vereniging De Oeverlanden Blijven.

FOTO: COR VEENMAN
Stalletjes in het Beatrixpark

Aan de inwendige vogelaar was ook gedacht. De Vereniging Vrienden van het Beatrixpark verzorgde een heerlijke lunch voor alle vrijwilligers en voor de bezoekers van de Stadsvogeldag waren De Theetuin en de Oudhollandse poffertjeskraam op de markt aanwezig met een eigen kraam. Deze zorgden voor een passende sfeer.

Bezoekers & Publiciteit Tijdens de dag bezochten naar schatting 350 tot 400 mensen de Stadsvogeldag. Dat lijkt niet veel in zo'n ruim park, maar het was geïnteresseerd publiek met gerichte vragen. Bovendien is het een hele prestatie voor een vrijwilligersvereniging met 350 leden, waarvan het grootste deel niet eens aanwezig was. Dit betekent dat het doel om een breder publiek te bereiken gehaald is. De Stadsvogeldag duurde zes uur; dat is lang genoeg. De dag begon om 10.00 uur. Dat was misschien wat vroeg; er waren toen nog erg weinig mensen.

Ten behoeve van de publiciteit voor deze dag was een mooie flyer ontworpen. De mailing werd weliswaar opgepikt door de lokale media, maar kwam vaak niet verder dan de agenda of een link naar de website van de Vogelwerkgroep Amsterdam en die van het Beatrixpark. Enkele leden van de vogelwerkgroep verspreidden posters van de flyer over de stad en hingen ze op in bibliotheken, scholen en winkels. Meer actieve werving had misschien geleid tot meer bezoekers, maar misschien ook tot een breder en wellicht minder geïnteresseerd publiek.

Vervolg Andere organisaties en zelfs andere gemeentes hebben opvallend veel aandacht voor deze dag. In oktober vond in Zoetermeer – naar Amsterdams voorbeeld – een stadsvogeldag plaats in het kader van Euro Birdwatch 2007. En de afgevaardigden van Het Nieuwe Bijenpark wonden er geen doekjes om dat zij het kunstje kwamen afkijken. Zij hebben plannen om zelf een evenement als dit te organiseren. Al tijdens de dag zelf speculeerden sommige aanwezigen op een vervolg en over de mogelijkheid om van deze dag een jaarlijks terugkerend fenomeen te maken. Hiervoor is het zeker geschikt. Momenteel wordt gewerkt aan een informatiepakket van de dag en de organisatie om het idee verder uit te dragen. Op deze manier kan de Vogelwerkgroep Amsterdam wel participeren, zonder het zelf te organiseren.

De Vogelwerkgroep Amsterdam was met de Stadsvogeldag 2007 een van de dertien genomineerden voor de Zilveren Maanprijs 2007. Deze prijs is bedoeld om een vernieuwend project of baanbrekende activiteit op het gebied van natuur, milieu of landschap in Noord-Holland, uitgevoerd door een enthousiaste vrijwilliger of vrijwilligersgroep, in het zonnetje te zetten. De Zilveren Maanprijs werd uiteindelijk gewonnen door IVN Mussenwerkgroep Alkmaar.

Tevens is de Vogelwerkgroep Amsterdam gevraagd het idee van de Stadsvogeldag te presenteren tijdens de tweede Stadsvogelconferentie van Vogelbescherming Nederland op 8 november.

Tot slot een woord aan alle leden die deze dag niet aanwezig waren: tot de volgende keer, mis het niet!